

A.OPIS PROJEKTU

listopad 2011r

Zagospodarowanie ruin zamku w Smoleniu dla celów turystycznych [wykonanie infrastruktury parku tematycznego historyczno -architektoniczno-przyrodniczego]

działka nr ew. 381, 382, 383, 384, 386 (obręb Smoleń), 42-436 Pilica

inwestor_ Gmina Pilica, z siedzibą przy ul. Żarnowieckiej 46A, 42-436 Pilica

DANE OGÓLNE	Zagospodarowanie ruin zamku w Smoleniu dla celów turystycznych [wykonanie infrastruktury parku tematycznego historyczno - architektoniczno-przyrodniczego]
INWESTOR	Gmina Pilica z siedzibą przy ul. Żarnowieckiej nr 46a 42-436 Pilica
DECYZJE ADMINISTRACYJNE	Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Pilica uchwalonego Uchwałą Nr XXV/171/2005 Rady Miasta i Gminy w Pilicy z dnia 24 lutego 2005r. <ul style="list-style-type: none"> - parking o pow. 643,20m² razem projektowany - powierzchnia utwardzona pod 2 szt. TOI-TOI A i B RAZEM 78,30m² - wejście na zamek zachodni schodami długości ok. 25,00mb (z możliwością zmiany długości dojścia) - wejście na zamek wschodni nowoprojektowanymi schodami długości ok. 18,00mb (z możliwością zmiany długości dojścia) trasa około turystyczna, - platformy widokowe na zamku zachodnim o długości 20,00mb platformy o pow. 30,00m², - trasa widokowa oraz przyrodnicza wokół wzgórza zamkowego 300mb, prowadzona po istniejących traktach pieszych (brak nowoprojektowanych ciągów komunikacyjnych) - kosz na śmieci 8 szt. - ławka terenowa – 10 szt. - tablice informacyjne – 19 szt.

1. PODSTAWA OPRACOWANIA:

- Mapa sytuacyjno – wysokościowa _mapa do celów projektowych 1:1000
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 - tekst jednolity
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Dz. U. z dnia 15 czerwca 2002 r. Nr 75, poz. 690 wraz ze zmianami rozporządzenia z dnia 7 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 109, poz. 1156)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej Dz. U. z dnia 11 lipca 2003r. Nr 121, poz.1137
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu formy projektu budowlanego(Dz. U. z dnia 10 lipca 2003 r. Nr 120, poz. 1133)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650)
- Umowa o wykonanie prac projektowych pomiędzy Gminą Pilicą z siedzibą przy ul. Żarnowieckiej nr 46a reprezentowanej przez Burmistrza mgr inż. Michała Otrębskiego a Pracownią Projektową gww99 reprezentowaną przez mgr inż. arch. Andrzeja Wolańskiego
- Inwentaryzacja ruin Zamku w Smoleniu _wg dokumentacji arch. P. Muzolfi
- Ustalenia i rozmowy z inwestorem
- Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Pilica uchwalonego Uchwałą Nr XXV/171/2005 Rady Miasta i Gminy w Pilicy z dnia 24 lutego 2005r.

A.OPIS PROJEKTU

listopad 2011r

Zagospodarowanie ruin zamku w Smoleniu dla celów turystycznych [wykonanie infrastruktury parku tematycznego historyczno -architektoniczno-przyrodniczego]

działka nr ew. 381, 382, 383, 384, 386 (obręb Smoleń), 42-436 Pilica

inwestor_ Gmina Pilica, z siedzibą przy ul. Żarnowieckiej 46A, 42-436 Pilica

2. PRZEZNACZENIE I PROGRAM UŻYTKOWY INWESTYCJI

Projekt architektoniczno-budowlany obejmuje zagospodarowanie ruin zamku w Smoleniu dla celów turystycznych [wykonanie infrastruktury parku tematycznego historyczno -architektoniczno-przyrodniczego] i obejmuje swym zakresem:

- urządzenie ścieżki około turystycznej (trasa widokowa oraz przyrodnicza wokół wzgórza zamkowego prowadzona po istniejących traktach pieszych wokół wzgórza zamkowego w obrębie rezerwatu) po istniejącej trasie z wyczyszczeniem i uporządkowaniem jej, z częściowym ogrodzeniem drewnianym, terenowym (wykonanie podkładów drewnianych co 5m) ścieżka pieszna na bazie istniejącego zarysu ścieżki częściowo ogrodzona,
- na istniejącej trasie pieszej odtworzenie w istniejących miejscach schodów terenowych istniejących (odtworzenie w istniejących miejscach),
- ścieżka wewnątrz ruin zamku _platforma widokowa, (rys historyczno-architektoniczny),
- nowe schody zewnętrzne prowadzące do zamku w części wschodniej i zachodniej,
- zabezpieczenie studni na dziedzińcu podzamcza zachodniego,
- mała architektura – ławki, kosze na śmieci, tablice informacyjne, ogrodzenie, obudowa i ubikacje typu TOI-TOI,
- wykonanie parkingu (przebudowa istniejącego parkingu i urządzenie nowych miejsc postojowych) , o nawierzchni przepuszczalnej.

Przedmiotem opracowania jest zagospodarowanie ruin Zamku w Smoleniu w celu stworzenia trasy około-turystycznej, umożliwiającej zwiedzanie ruin zamku bez jego dalszej dewastacji oraz umożliwienie bezpiecznego zwiedzania zamku. Jest to jeden z kilkunastu tego typu obiektów znajdujących się na obszarze Jury Krakowsko – Częstochowskiej, należący do zespołu jurajskich warowni średniowiecznych, nazywanych „Szlakiem Orlich Gniazd”.

3. FORMA I FUNKCJA OBIEKTU.

Obecnie zamek Smoleń znajduje się w stanie stałej ruiny i zgodnie z przyjętą koncepcją przez Śląski Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach w takim stanie ma pozostać. W zamku można wyróżnić trzy podstawowe części: podzamcze wschodnie, zachodnie oraz zamek górny z wieżą. Wszystkie te części są dostępne dla turystów odwiedzających ruiny. Jednak brak odpowiednich zabezpieczeń murów oraz urządzeń zabezpieczających (np. barierki, schody wejściowe na zamek górny), sprawia, że w obrębie ruin istnieje duże ryzyko wypadków.

Dostępność wszystkich części budynku, bez jakichkolwiek ograniczeń, powoduje ciągłą dewastację murów zamkowych i powstawanie nowych ubytków w ich strukturze.

4. DANE O TERENIE.

Ruiny zamku w Smoleniu administracyjnie należą do Gminy Pilica w powiecie zawierciańskim w województwie śląskim. Obszar wzgórza zamkowego jest terenem chronionym - rezerwat krajobrazowy „Smoleń”. Utworzony został w 1959 i zajmuje powierzchnię 4,32 ha. Położony jest na wzgórzu zbudowanym z wapieni górnopaleozoicznych. Rzeźbę terenu urozmaicają liczne ostańce skalne (najwyższy o wysokości 486 m n.p.m.), szczeliny i wgłębienia. Zbocza porośnięte są lasem bukowo-grabowo-

A.OPIS PROJEKTU

listopad 2011r

Zagospodarowanie ruin zamku w Smoleniu dla celów turystycznych [wykonanie infrastruktury parku tematycznego historyczno -architektoniczno-przyrodniczego]

działka nr ew. 381, 382, 383, 384, 386 (obręb Smoleń), 42-436 Pilica

inwestor_ Gmina Pilica, z siedzibą przy ul. Żarnowieckiej 46A, 42-436 Pilica

modrzewiowym z przewagą buczyny sudeckiej, mającej charakter reliktowy. Na szczycie wzgórza eksponują się ruiny XIV - wiecznego zamku z zachowaną gotycką bramą wjazdową. Górną część rezerwatu z niewielkim, choć bardzo ciekawym fragmentem ze skałami wapiennymi, porośniętymi lasem, oddziela od zamku przepiękna i barwna łąka.

Na całym terenie rezerwatu zaobserwowane zostały ślady wielu procesów krasowych. Ostańce skalne na wzgórzu przybierają fantazyjne, jakby poszarpane kształty. Można je podziwiać tylko wewnątrz rezerwatu, gdyż z zewnątrz widoczny jest jedynie "dywan" zwartej zieleni. Dominującym zbiorowiskiem roślinnym o naturalnym charakterze jest buczyna sudecka, której wschodnia granica zasięgu przebiega właśnie tutaj. Na mniejszej powierzchni występuje również las bukowo-grabowy. Zbadaną florę rezerwatu reprezentuje ok. 160 gatunków roślin naczyniowych i ok. 60 gatunków mszaków. Najcenniejsze chronione gatunki to: śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilczełko, bluszcz pospolity oraz marzanka wonna. Gatunki górskie reprezentują: jodła, kokoryczka okółkowa, paprocie - zanokcica zielona, paprotnik kolczasty. Interesującym elementem szaty roślinnej rezerwatu są liczne gatunki mszaków. Spotykamy tu również konwalię majową, kruszynę pospolitą, kalinę koralową, paprotkę zwyczajną, pierwiosnkę lekarską, czerniec gronkowy, miodownik melisowaty. Ze wzgórza zamkowego widoczne są trzy pomniki przyrody ożywionej. Są to dwa pojedyncze drzewa: lipa drobnolistna o obwodzie w pierśnicy dochodzącej do ponad 3 m, a drugie to jesion wyniosły o nieco mniejszym obwodzie ale wysoki i smukły, mogący dorastać do 40 m. Trzecim pomnikiem jest różnogatunkowa aleja składająca się z kilkunastu okazałych drzew, wśród których spotykamy lipę, jawor i jesion. Ich obwody oscylują w okolicach 3 metrów. Wśród pomników przyrody nieożywionej ochronie podlegają ostańce skalne: Zawisza, Wypalaniec, Pośrednica w Smoleniu oraz Skała Gaj i Symulowa Skała w Złożeńcu. Niedaleko rezerwatu znajduje się ścieżka dydaktyczna prowadząca przez pomnik przyrody nieożywionej Skały Zegarowe oraz część Doliny Wodącej. Wschodni kraniec Doliny Wodącej stanowi przepiękne Pasma Smoleńsko- Niegowonickie.

Źródło: "Powiat Zawierciański - fauna i flora".

5. SPOSÓB ZAPEWNIENIA WARUNKÓW NIEZBĘDNYCH DO KORZYSTANIA PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Nie projektuje się dostępu dla osób niepełnosprawnych ze względu na brak możliwości dostosowania trasy do odpowiednich spadków pochylni przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. Projektuje się jedynie parking dla osób niepełnosprawnych.

6. DANE TECHNICZNE OBIEKTU BUDOWLANEGO CHARAKTERYZUJĄCE WPŁYW OBIEKTU BUDOWLANEGO NA ŚRODOWISKO.

Inwestycja nie będzie ponadnormatywnie wpływać na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

7. HISTORIA ZAMKU W SMOLENIU

Zamek w Smoleniu, pierwotnie nosi nazwę Zamku Pilica, najwcześniej mógł powstać w połowie wieku XIV. Pojawiające się tezy o jego wcześniejszym powstaniu są niepotwierdzone i mało wiarygodne. Zamek Smoleń podobnie jak większość obiektów znajdujących się na tych terenach, pochodzących z XIV wieku to fundacja rodu

A.OPIS PROJEKTU

listopad 2011r

Zagospodarowanie ruin zamku w Smoleniu dla celów turystycznych [wykonanie infrastruktury parku tematycznego historyczno -architektoniczno-przyrodniczego]

działka nr ew. 381, 382, 383, 384, 386 (obręb Smoleń), 42-436 Pilica

inwestor_ Gmina Pilica, z siedzibą przy ul. Żarnowieckiej 46A, 42-436 Pilica

Toporczyków, herbu Topór. A za pierwszego właściciela zamku uważa się Ottona z Pilicy, bliskiego współpracownika Kazimierza Wielkiego. Zamek w Smoleniu należał do łańcucha warowni, znajdujących się przy granicy państwa Polskiego.

Po śmierci Ottona w 1385 roku, zamek przechodzi we władanie jego córki Elżbiety (koronowaną królową Polski w 1414, małżonką Władysława Jagiełły). Zarządcą zamku w tym okresie jest jej syn, Jan Granowski z Pilicy herbu Leliwa. Pod wodzą rodu Leliwitów pozostaje przez następnych 200 lat. W latach 60tych XVI wieku, Zamek przechodzi w ręce Anny Pieleckiej i jej kolejnych mężów. W 1577 roku zamek wraz z dobrami Anna Pielecka sprzedaje Wojciechowi Padniewskiemu, kasztelanowi oświęcimskiemu. U podnóża zamku zbudował on dwór w którym mieszkał. Koniec użytkowania zamku jako obiektu mieszkalnego spowodował jego upadek, aż do wieku XVIII. Na początku tego wieku zamek zostaje poddany rozbiórce i staje się ruiną. Stan ten trwa do dzisiaj, choć jak widać na zachowanych fotografiach, z biegiem czasu jego stan się ciągle pogarsza. Zamek Smoleń składa się z trzech części:

- Zamek wysoki z wieżą, w którym znajdowały się mieszkania.
- Podzamcze wschodnie pełniące funkcję gospodarczą
- Podzamcze zachodnie pełniące funkcję militarno – mieszkalną.

Źródło:

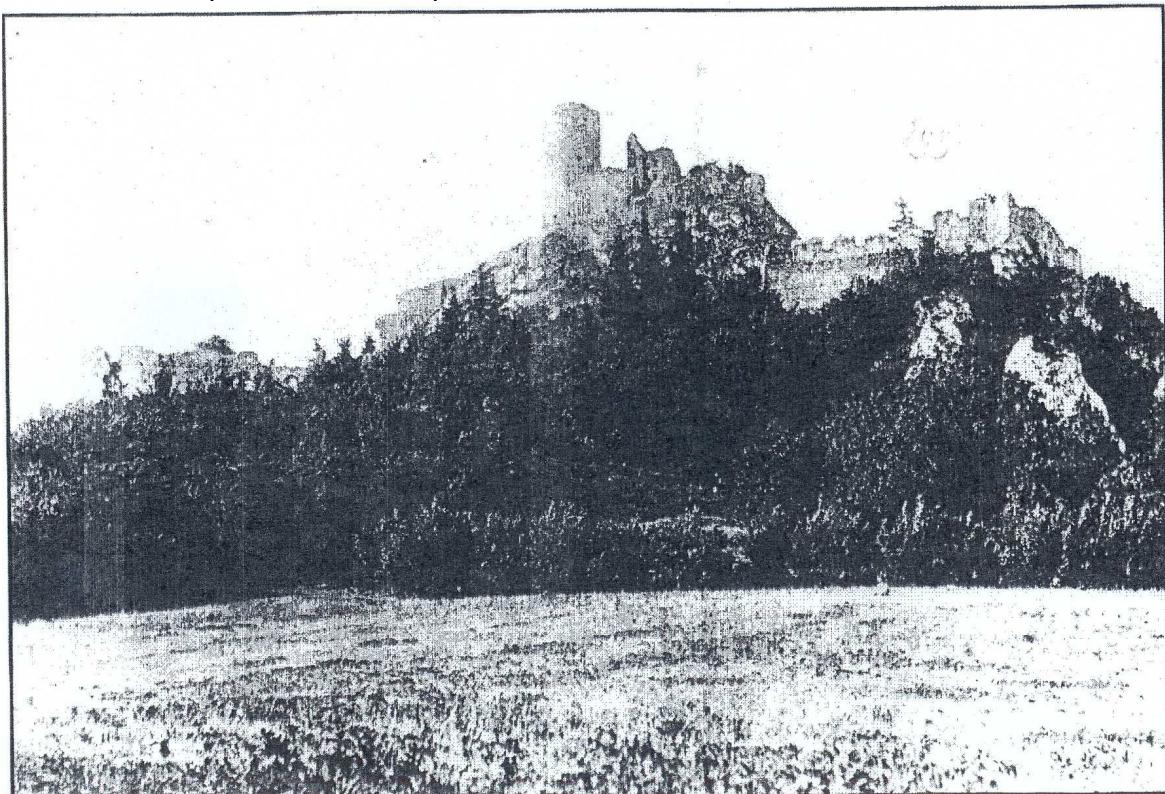
Biuro Projektowe Archiport, Przemysław Muzolf.

Projekt budowlany.

„Zamek w Smoleniu – zabezpieczenie ścian domu zamkowego na podzamczu zachodnim w celu przyszłego udostępnienia dla ruchu turystycznego” – ETAP 1, Lutomiersk, luty 2010.

8. ARCHIWALNA DOKUMENCACJA FOTOGRAFICZNA

Widok zamku od południa. Fot. Napoleon Orda

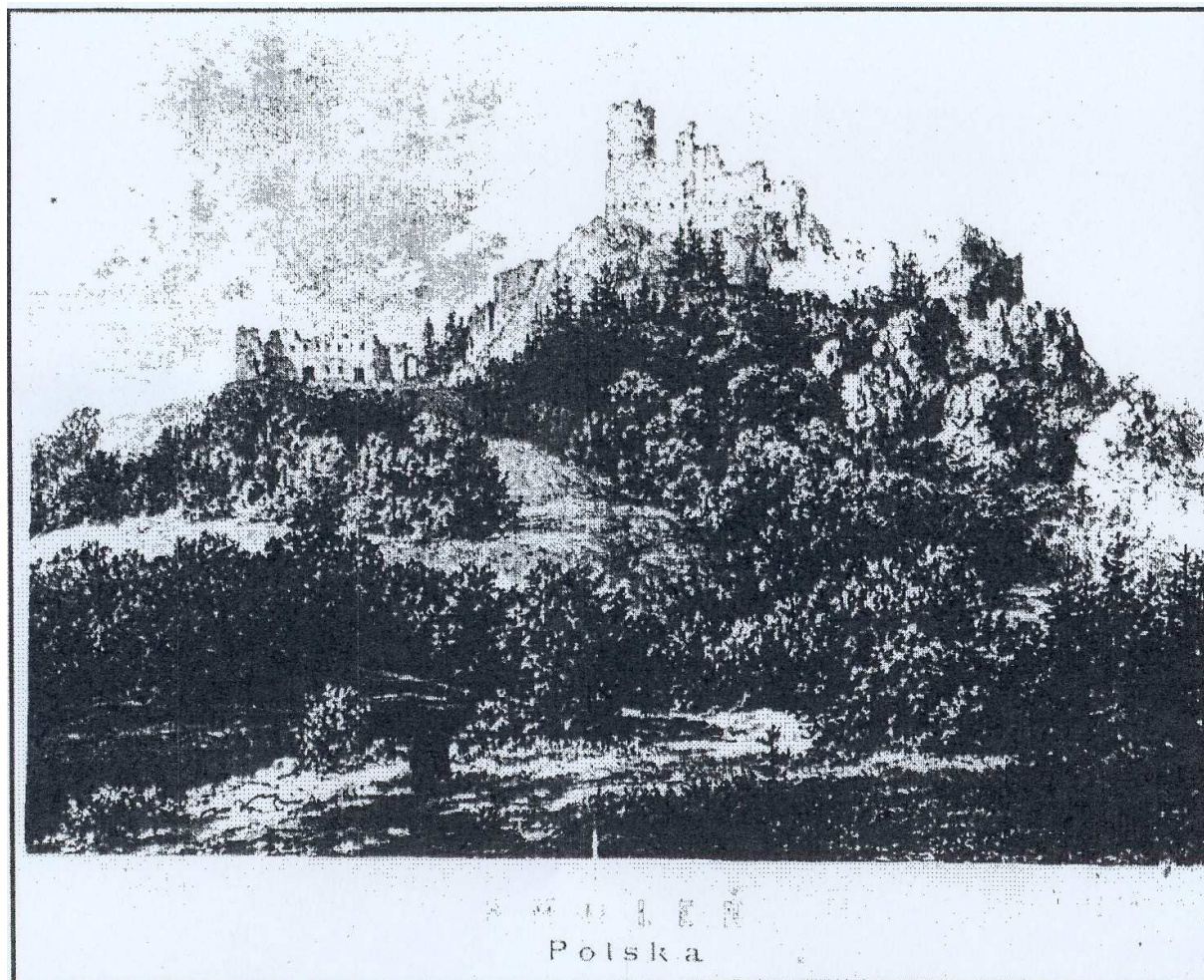
A.OPIS PROJEKTU

listopad 2011r

Zagospodarowanie ruin zamku w Smoleniu dla celów turystycznych [wykonanie infrastruktury parku tematycznego historyczno -architektoniczno-przyrodniczego]

działka nr ew. 381, 382, 383, 384, 386 (obwód Smoleń), 42-436 Pilica

inwestor_ Gmina Pilica, z siedzibą przy ul. Żarnowieckiej 46A, 42-436 Pilica

Widok zamku od południa. Fot. K. Kłos (1914).

A.OPIS PROJEKTU

listopad 2011r

Zagospodarowanie ruin zamku w Smoleńcu dla celów turystycznych [wykonanie infrastruktury parku tematycznego historyczno -architektoniczno-przyrodniczego]

działka nr ew. 381, 382, 383, 384, 386 (obwód Smoleń), 42-436 Pilica

inwestor_ Gmina Pilica, z siedzibą przy ul. Żarnowieckiej 46A, 42-436 Pilica

Widok fragmentu zamku od strony południowej. Fot. H. Poddębski (1914).